

Istungidokument

A9-0328/2021

19.11.2021

RAPORT

ELi humanitaartegevuse uute suundumuste kohta
(2021/2163(INI))

Arengukomisjon

Raportöör: Norbert Neuser

SISUKORD

	Lehekülg
EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK.....	3
SELETUSKIRI.....	12
TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA VASTUTAVAS KOMISJONIS.....	13
NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS VASTUTAVAS KOMISJONIS.....	14

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

ELi humanitaartegevuse uute suundumuste kohta (2021/2163(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikleid 208 ja 214,
- võttes arvesse Euroopa Liidu lepingu artiklit 21,
- võttes arvesse nõukogu 20. juuni 1996. aasta määrust (EÜ) nr 1257/96 humanitaarabi kohta¹,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2021. aasta määrust (EL) 2021/836, millega muudetakse otsust nr 1313/2013/EL liidu elanikkonnakaitse mehhanismi kohta²,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuni 2021. aasta määrust (EL) 2021/947, millega luuakse naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrument „Globaalne Euroopa“, muudetakse otsust nr 466/2014/EL ja tunnistatakse see kehtetuks ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) 2017/1601 ja nõukogu määrus (EÜ, Euratom) nr 480/2009³,
- võttes arvesse nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate, Euroopa Parlamendi ja Euroopa Komisjoni 2008. aasta ühisavaldust – Euroopa konsensus humanitaarabi valdkonnas⁴,
- võttes arvesse 12. augusti 1949. aasta neljandat Genfi konventsiooni tsiviilelanike kaitse kohta sõja ajal,
- võttes arvesse nõukogu 8. mai 2003. aasta otsust 2003/335/JSK genotsiidi, inimsusevastaste kuritegude ja sõjakuritegude uurimise ning nende eest vastutuselevõtmise kohta⁵,
- võttes arvesse nõukogu 26. novembri 2018. aasta järeldusi ülemaailmse toiduga ja toitumisalase kindlustatuse tugevdamise kohta,
- võttes arvesse ELi suuniseid rahvusvahelise humanitaarõiguse järgimise edendamiseks⁶,
- võttes arvesse ÜRO Julgeolekunõukogu 3. mai 2016. aasta resolutsiooni 2286 haavatute ja haigete ning meditsiini- ja humanitaartöötajate kaitse kohta relvastatud konfliktides,

¹ EÜT L 163, 2.7.1996, lk 1.

² ELT L 185, 26.5.2021, lk 1.

³ ELT L 209, 14.6.2021, lk 1.

⁴ ELT C 25, 30.1.2008, lk 1.

⁵ ELT L 118, 14.5.2003, lk 12.

⁶ ELT C 303, 15.12.2009, lk 12.

- võttes arvesse ÜRO peasekretäri 23. augusti 2016. aasta aruannet ülemaailmse humanitaarabiteemalise tippkohtumise tulemuste ja tippkohtumisel osalejate võetud kohustuste kohta,
- võttes arvesse 23. mail 2016. aastal sõlmitud ulatuslikku kokkulepet (Grand Bargain), selle kohta koostatud iga-aastaseid sõltumatuid aruandeid, eelkõige 2021. aasta aruannet, ja 15.–17. juunil 2021. aastal toimunud ulatusliku kokkuleppe aastakoosolekul esitletud uue ulatusliku kokkuleppe raamistikku (Grand Bargain 2.0 Framework) ja selle lisasid,
- võttes arvesse ÜRO pagulaste ülemvoliniku 2021. aasta juuli aruannet paindliku rahastamise kasutamise kohta 2020. aastal ja selle ajakohastatud versioone,
- võttes arvesse 14.–18. märtsil 2015. aastal Jaapanis Sendais toimunud kolmandal ÜRO suurõnnetuste ohu vähendamise ülemaailmsel konverentsil vastu võetud Sendai katastroofiohu vähendamise raamistikku aastateks 2015–2030 ning 2017. aastal Cancúnis ja 2019. aastal Genfis toimunud katastroofiohu vähendamise ülemaailmsete konverentside tulemusi,
- võttes arvesse ÜRO kestliku arengu tegevuskava aastani 2030 ja kestliku arengu eesmärke,
- võttes arvesse ÜRO humanitaarasjade koordinatsioonibüroo ülemaailmse humanitaarabi 2021. aasta ülevaadet ja selle igakuiseid uuendusi,
- võttes arvesse komisjoni 3. märtsi 2021. aasta teatist „Võrdõiguslikkuse liit. Puuetega inimeste õiguste strateegia aastateks 2021–2030“, (COM(2021)0101),
- võttes arvesse komisjoni 10. märtsi 2021. aasta teatist ELi humanitaartegevuse kohta: uued väljakutsed, samad põhimõtted (COM(2021)0110) ja sellele järgnenud nõukogu 20. mai 2021. aasta järeldusi,
- võttes arvesse oma resolutsioone humanitaarabi kohta, eelkõige 11. detsembri 2013. aasta resolutsiooni ELi lähenemisviisi kohta vastupanuvõimele ja katastroofiohu vähendamisele arenguriikides ning toidukriiside õppetundide kohta⁷, 26. novembri 2015. aasta resolutsiooni laste hariduse kohta hädaolukordades ja pikaajalistes kriisides⁸, 16. detsembri 2015. aasta resolutsiooni ülemaailmseks humanitaarabiteemaliseks tippkohtumiseks valmistumise, humanitaarabiga seonduvate probleemide ja võimaluste kohta⁹, 1. juuni 2017. aasta resolutsiooni vastupanuvõime kui ELi välistegevuse strateegilise prioriteedi kohta¹⁰ ja 17. aprilli 2018. aasta resolutsiooni arengukoostöö rahastamisvahendi, humanitaarabi rahastamisvahendi ja Euroopa Arengufondi rakendamise kohta¹¹,
- võttes arvesse kodukorra artiklit 54,

⁷ ELT C 468, 15.12.2016, lk 120.

⁸ ELT C 366, 27.10.2017, lk 151.

⁹ ELT C 399, 24.11.2017, lk 106.

¹⁰ ELT C 307, 30.8.2018, lk 177.

¹¹ ELT C 390, 18.11.2019, lk 33.

- võttes arvesse arengukomisjoni raportit (A9-0328/2021),
- A. arvestades, et vajadus humanitaarabi järele on kõigi aegade suurim – 2021. aastal vajab abi 238 miljonit inimest, kusjuures see on tingitud peamiselt konfliktidest, aga ka süsteemsetest teguritest, nagu kliimamuutused, loodusõnnetused, keskkonnaseisundi halvenemine, maailma rahvastiku arvu kasv, toiduga kindlustamatus, piiratud veevarud ja ebaõnnestunud valitsemine; arvestades, et humanitaarabivajaduste kasv ja nende üha suurem keerukus puudutab kõiki kestliku arengu eesmärke ning osutab kestliku arengu tegevuskavaga 2030 seoses murettekitavale ülemaailmsete edusammude puudumisele;
- B. arvestades, et COVID-19 pandeemia on süvendanud olemasolevat ebakindlust ja ebavõrdsust, võimendanud vajadust humanitaarabi järele – eelkõige on järsult kasvanud nälg ja toiduvarude puudus, peaaegu 300 miljonit inimest ähvardab terav toiduga kindlustamatuse oht ja rohkem kui 40 miljonit inimest ähvardab väga tõsine toiduga kindlustamatus – ning takistanud piiride sulgemise ja muude piirangute tõttu humanitaarabi andmist; arvestades, et humanitaarabivajaduste kasv on osaliselt tingitud sellest, et ebakindluse põhjustega tegelemiseks ei anta piisavalt arenguabi; arvestades, et Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni andmetel suurenes humanitaarabi kõigile ebakindlas olukorras olevatele riikidele 2015.–2016. aastal 38 %, samas kui programmikohane arenguabi ebakindlas olukorras olevatele riikidele samal ajavahemikul ei suurenenud¹²; arvestades, et aastatel 2014–2018 moodustas humanitaarabi arenguabi komitee¹³ 29 riigis antavast ametlikust arenguabist suuruselt teise osa;
- C. arvestades, et ühest küljest on COVID-19 pandeemia tekitanud abioperatsioone läbi viivatele rahvusvahelistele organisatsioonidele mitmeid logistilisi takistusi, teisest küljest on need logistilised probleemid aidanud abiprogrammide rakendamist mitmel viisil muuta, eelkõige on suurenenud humanitaarabi lokaliseerimise tähtsus;
- D. arvestades, et 2018. aastal vajas tormide, üleujutuste, põudade ja metsatulekahjude tõttu rahvusvahelist humanitaarabi ligikaudu 108 miljonit inimest; arvestades, et 2050. aastaks võib kliimaga seotud katastroofide ja kliimamuutuste sotsiaal-majandusliku mõju tõttu vajada igal aastal humanitaarabi üle 200 miljoni inimese;
- E. arvestades, et hädaolukorrad mõjutavad kõige rängemini naisi ja tütarlapsi; arvestades, et konfliktipiirkondades elavatel noortel tütarlastel on 90 % suurem tõenäosus kooliharidusest ilma jääda, 70 % humanitaarkriisi olukorras olevatest naistest kogevad suurema tõenäosusega soolist vägivalda ning üle 70 % kroonilise nälja all kannatavatest inimestest on naised;
- F. arvestades, et vastusena pandeemia põhjustatud transpordipiirangutele loodud ELi humanitaarabi õhusild on aidanud oluliselt kõrvaldada kriitilisi lünki humanitaarabi andmises, hõlbustades abivahendite ja humanitaarabitöötajate transporti ning hädaabi

¹² Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsioon, „States of Fragility 2018“ (Ebakindlad riigid, 2018), 17. juuli 2018.

¹³ Nomura, S., Sakamoto, H., Ishizuka, A., Shimizu, K. ja Shibuya, K., „Tracking sectoral allocation of official development assistance: a comparative study of the 29 Development Assistance Committee countries, 2011–2018“ (Ametliku arenguabi sektoripõhise eraldamise jälgimine: võrdlev uuring 29 arenguabikomitee riigi kohta, 2011–2018), Global Health Action, jaanuar 2021.

andmist;

- G. arvestades, et kliimakatastroofide sagedasem ja intensiivsem toimumine õhutab konflikte ja sunnib suuremat arvu inimesi elama pikaajaliselt ümberasustatuna viisil, mida ei ole varem ei kogetud, samas kui mitmed pikaleveninud kriisid on endiselt lahendamata;
- H. arvestades, et humanitaarabivajaduste suurenemisele ei ole vastatud piisavate ressurssidega, mis toob kaasa kiiresti suureneva rahastamispuudujäägi: arvestades, et 2020. aastal rahuldati vähem kui pool ÜRO humanitaarabi taotlusest ja 2021. aasta augusti seisuga oli taotletava abi, mille suuruseks oli 36,6 miljardit USA dollarit, jaoks saadaval ainult 10,9 miljardit USA dollarit (30 % taotletava abi kogumahust)¹⁴; arvestades, et 20 suurima avaliku sektori rahastaja rahalised vahendid, mis ei olnud seotud COVID-19 pandeemia reageerimisega, langesid 2020. aastal allapoole 2019. aasta taset¹⁵;
- I. arvestades, et ülemaailmne humanitaarabi rahastamine sõltub jätkuvalt suuresti väga piiratud hulgast rahastajatest, kellest kümne suurima panus moodustab ligikaudu 85 % kogu rahastusest;
- J. arvestades, et humanitaarabi on ELi välistegevuse põhisammas ning arvestades, et 2020. aastal moodustas ELi ja liikmesriikide ühine rahastamine 36 % ülemaailmsest humanitaarabist – see on suurim osakaal maailmas; arvestades, et sissemaksete tase on ELis erinev, kusjuures nelja liikmesriigi ja komisjoni panus moodustab kogu ELi humanitaarabi vahenditest ligikaudu 90 %;
- K. arvestades, et uuele ulatuslikule kokkuleppele (Grand Bargain 2.0) allakirjutanud on kinnitanud taas kohustust tagada, et humanitaarabi oleks võimalikult kohalik ja nii rahvusvaheline kui vajalik, mis tähendab kohustust eraldada vähemalt 25 % humanitaarabi vahenditest võimalikult otse kohalikele ja riiklikele osalejatele; arvestades, et seda eesmärki ei ole siiski kaugeltki saavutatud;
- L. arvestades, et praeguse arengu rahastamise puudujäägi tõttu on hädavajalik parandada humanitaarabi süsteemi tõhusust, tulemuslikkust, nähtavust, riskide jagamist, läbipaistvust ja vastutust ning tagada, et rohkem riike panustaks humanitaartegevusse, nii et abi vastaks mõjutatud elanikkonna vajadustele, nagu viimati rõhutati uues ulatuslikus kokkuleppes (Grand Bargain 2.0), milles keskendutakse lokaliseerimisele ja kvaliteetsele rahastamisele kui peamistele prioriteetidele;
- M. arvestades, et kvaliteetne rahastamine on uue ulatusliku kokkuleppe (Grand Bargain 2.0) üks kahest peamisest prioriteedist; arvestades, et humanitaarabi rahastamist käsitleva 2016. aasta kõrgetasemelise poliitilise foorumi teises sambas nõutakse humanitaarressursside baasi laiendamist partnerluste kaudu uute või esilekerkivate kahepoolsete rahastajate ja erasektoriga, mis hõlbustab rahasaadetiste voogu ja islami sotsiaalset rahastamist¹⁶; arvestades, et erasektori rahastajate antav humanitaarabi on

¹⁴ ÜRO humanitaarasjade koordineerimisbüroo, ÜRO Finantsjärelevalvetalitus, panused humanitaarabisse 2021. aastal.

¹⁵ Arengualgatused, ülemaailmse humanitaarabi 2021. aasta aruanne.

¹⁶ ÜRO kõrgetasemelise humanitaarabi rahastamise rühma aruanne ÜRO peasekretärile „Too important to fail –

juba suurenemas, olles kasvanud 9 % – 6,2 miljardilt USA dollarilt 2018. aastal rekordilise 6,8 miljardi USA dollarini 2019. aastal¹⁷;

- N. arvestades, et komisjon on teinud ettepaneku käivitada segarahastamist käsitlev katseprojekt, et märkimisväärselt suurendada humanitaartegevuse vahendite baasi, ning on kutsunud üles erasektorit sel eesmärgil rohkem kaasama;
 - O. arvestades, et humanitaarabi killustatus on endiselt püsiv mureküsimus, kuna rahastajaid ja abiorganisatsioone on palju ning nende tegevust ja projekte ei kooskõlastata piisavalt;
 - P. arvestades, et abiandjaid ergutatakse arengukoostöös ja humanitaarabis konsortsiumidesse koonduma; arvestades, et teiste meetoditega võrreldes on konsortsiumidel tavaliselt kaugemale ulatuvad eesmärgid ja rohkem ressursse;
 - Q. arvestades, et humanitaarkriisidega tegelemine ei nõua mitte ainult suuremat rahastamist, vaid ka otsustavaid poliitilisi pingutusi, millega vähendatakse vajadusi, ennetades ja lõpetades konflikte, kaitstes põhilisi inimõigusi, edendades kestlikku arengut, vähendades riske ja haavatavust, võideldes kliimamuutustega ja nendega kohanedes, võideldes korruptsiooniga rahaliste vahendite eraldamisel ning käsitledes läbipaistvuse puudumist suhetes kohalike organisatsioonidega;
 - R. arvestades, et lisaks kasvavatele takistustele humanitaarabi andmisel eiratakse põhistandardeid ja aluspõhimõtteid kõikjal maailmas rahvusvahelise humanitaarõiguse regulaarsete rikkumistega, sealhulgas rünnakutega tsiviilisikute ja humanitaar- ja meditsiinitöötajate vastu;
 - S. arvestades, et humanitaartöötajate vastu suunatud rünnakud on viimastel aastatel järsult sagenenud;
1. väljendab heameelt komisjoni teatise üle ELi humanitaartegevuse kohta: uued väljakutsed, samad põhimõtted, ja selle konkreetsete ettepanekute üle humanitaarabi andmise parandamiseks; nõuab nende ettepanekute kiiret rakendamist tiheda konsulteerimise ja koostöö kaudu humanitaarpartneritega, et tagada abi prognoositavus, mitte killustatus ning et ei dubleeritaks muid meetmeid; kordab, et kooskõlas Euroopa konsensusega humanitaarabi valdkonnas peab EL humanitaarabi andma alati üksnes täpselt määratletud ja eelhinnatud vajaduste alusel, see peab olema täielikult kooskõlas humanitaarabi põhimõtetega, milleks on inimlikkus, neutraalsus, erapooletus ja sõltumatus, ning humanitaarabi saamisel tuleb pöörata erilist tähelepanu haavatavate rühmade, näiteks puuetega inimeste, vähemuste ja muude väga tõrjutud inimeste probleemidele; kutsub komisjoni üles seadma humanitaartegevuse uue lähenemisviisi keskmesse põhimõtte, et kedagi ei jäeta kõrvale; peab kiiduväärseks komisjoni algatust lõimida oma lähenemisviisi hariduse andmine hädaolukordades, et vältida laste koolist väljalangemist, eriti pikaajaliste konfliktide korral;
 2. märgib murega, et humanitaarabi rahastamise puudujääk suureneb järsult, kuna peamised rahastajad vähendavad rahastust kasvavate vajaduste ajal; rõhutab, et

tackling humanitarian financing gap“ (Liiga oluline, et ebaõnnestuda – humanitaarabi rahastamise puudujäägiga tegelemine), 17. jaanuar 2016.

¹⁷ Arengualgatused, ülemaailmse humanitaarabi 2021. aasta aruanne.

humanitaarabi andmises on suured erinevused nii ülemaailmsel tasandil kui ka ELis; nõuab, et komisjon tagaks ELi humanitaarabile kindla aastaeelarve, et tagada humanitaarabi õigeaegne, prognoositav ja paindlik rahastamine alates iga eelarveaasta algusest nii pikaajaliste kriisidega toimetulekuks kui ka uutele kriisidele reageerimiseks, ning säilitaks solidaarsus- ja hädaabireservis sihtotstarbelise eraldise humanitaarkriiside jaoks väljaspool ELi, et säilitada olemasolev suutlikkus võtta kiiresti kasutusele täiendavaid vahendeid tekkivate, süvenevate või ootamatute hädaolukordade korral; nõuab, et EL propageeriks suuremat rahvusvahelist vastutuse jagamist ja humanitaarabi rahastamise suurendamist; nõuab tungivalt, et liikmesriigid näitaksid eeskuju ja panustaksid kindla osa oma kogurahvatulust humanitaarabisse; kutsub komisjoni üles andma igal aastal aru ELi ja ülemaailmse humanitaarabi vahendite suuruse kohta;

3. kutsub komisjoni ja Euroopa välisteenistust üles töötama välja strateegia pikaajaliseks koostööks kolmandate riikidega, eelkõige uute doonorriikidega, võimendades ELi kahepoolset, piirkondlikku ja mitmepoolset diplomaatiat, et laiendada vabatahtlikkuse alusel humanitaarabi andvate doonorriikide ringi; rõhutab, et uute doonorriikide panus võimaldaks suurendada rahvusvaheliste humanitaarkriiside lahendamiseks vajalikku summat; märgib murega, et ELi ja Ühendkuningriigi kaubandus- ja koostöölepingus puudub ametlik kokkulepe humanitaarabi kohta, ning kutsub komisjoni ja liikmesriike üles töötama ELi ja Ühendkuningriigi ametliku humanitaarabialase partnerluse nimel;
4. rõhutab komisjoni võetud kohustust võimendada erasektoripoolset rahastamist ja kaasata erasektor veelgi rohkem ELi humanitaarabisse ning käivitada 2021. aastal ELi humanitaarabi eelarvest segarahastamise katsealgatus; kutsub komisjoni üles esitama Euroopa Parlamendile rohkem teavet ja kirjaliku hinnangu humanitaartegevuse segarahastamise katseprojekti rakendamise kohta, hinnates kooskõla välistegevuse eesmärkidega; rõhutab segarahastamise algatuste, sealhulgas humanitaarabiga seotud võlakirjade ja katastroofiriske katvate kindlustuskavade potentsiaali, sealhulgas Euroopa Investeeringuspanga ja Euroopa Kestliku Arengu Fondi+ täielikku kasutamist humanitaareesmärkidel; rõhutab siiski, et edasine koostöö erasektoriga eeldab seni koostöö kaudu saavutatud tulemuste analüüsi ning üksnes selliste partnerluste edendamist, mis on kooskõlas ELi välistegevuse eesmärkide ja rahvusvaheliste humanitaarpõhimõtetega;
5. on mures rahvusvahelise humanitaarõiguse ja inimõigustealase õiguse tõsiste rikkumiste arvu suurenemise pärast; nõuab ELi koordineerimismehhanismi loomist, et töötada välja rahvusvahelist humanitaarõigust käsitlev ühtne ELi lähenemisviis, jälgida rikkumisi ja propageerida rahvusvahelise humanitaarõiguse järgimise tagamist, sealhulgas asjakohaste poliitiliste, kaubanduslike ja majanduslike hoobade ning arenguabi abil ELi välistegevuses;
6. kutsub komisjoni, komisjoni asepresidenti ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrget esindajat ja liikmesriike üles tähelepanelikult jälgima rahvusvahelise humanitaarõiguse rikkumisi ning lisama rahvusvahelise humanitaarõiguse rikkumised kriteeriumide hulka, mille alusel kantakse isikud või üksused asjakohastesse ELi sanktsioonirežiimidesse kooskõlas ELi suunistega rahvusvahelise humanitaarõiguse järgimise edendamise kohta; märgib, et ELi ühise välis- ja julgeolekupoliitika raames kehtestatavad sanktsioonid ja piiravad meetmed peavad olema kooskõlas rahvusvahelise humanitaarõigusega ega tohi takistada humanitaarabi andmist; rõhutab vajadust lisada

järjepidevalt humanitaaralased erandid piiravate meetmete režiimidesse ning pakkuda partneritele vajalikku tuge ja juhiseid nende erandite tõhusaks kohaldamiseks;

7. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tugevdama rahvusvahelist humanitaarõigust ning võtma jõuliselt vastutusele ja karistama neid, kes kasutavad nälga sõjarelvana, et oleks võimalik võidelda ulatuslike rikkumiste vastu, mis puudutavad õigust toidule konfliktide ajal, nälja sagedast kasutamist sõjapidamise vahendina ning humanitaarabile juurdepääsu keelamist;
8. kutsub ELi ja selle liikmesriike kiiresti täitma ülemaailmsel humanitaarabiteemalisel tippkohtumisel ja ulatusliku kokkuleppe (Grand Bargain) raames võetud kohustusi; rõhutab, kui oluline on muuta humanitaarabi tõhusamaks ja tulemuslikumaks, suurendades paindlikku rahastamist mittesihotstarbelise, osaliselt sihtotstarbelise ja mitmeaastase rahastamise kaudu, mis on kohandatud kohalikele oludele, on vajaduspõhine ja inimkeskne, ning vähendada humanitaarpartnerite halduskoormust, ühtlustades ja lihtsustades rahastajate ettepanekuid ja aruandlusnõudeid, rahastades riiklikke ja kohalikke osalejaid ning edendades muu hulgas uuenduslikke lahendusi; tuletab meelde, et pikaleveninud kriisid on endiselt humanitaarkriisi olukorrad, ning nõuab, et EL ja selle liikmesriigid näeksid ette konkreetsed lahendused humanitaar- ja arenguabi vahendite tõhusaks eraldamiseks nendes oludes tegutsevatele partneritele; ergutab ELi ja selle liikmesriike lisama partneritega sõlmitavatesse toetuslepingutesse meetmed, et tagada programmide piisav paindlikkus, mis võimaldaks partneritel minna ootamatu hädaolukorra korral kiirelt üle arengutegevuselt hädaolukordadele reageerimisele, sealhulgas uuest naabrusspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendist „Gloaalne Euroopa“ rahastamise puhul;
9. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles jätkama ja edendama realistlikku riskijagamise dialoogi asjaomaste üksuste, nende humanitaarpartnerite ja muude sidusrühmadega, tuginedes hiljutistele kogemustele ja saadud õppetundidele, et pidevalt püüda parandada kehtivaid rahastamiseeskirju, muutes need tõhusamaks ja tulemuslikumaks, eelkõige väga ebastabiilsete humanitaarkriiside ajal; juhib tähelepanu sellele, et riskiteadlikkus on osutunud tulemuslikuks riskimaandamisvahendiks;
10. rõhutab kohalike osalejate toetamise erilist tähtsust ja nõuab tungivalt, et komisjon töötaks välja põhjaliku lokaliseerimispoliitika, mis hõlmaks läbipaistvuse edendamist, partnerite teadmiste ja kogemuste kasutamist ning milles kirjeldataks, kuidas pakkuda rohkem ja paremat tuge kohalikele abiosutajatele, et suurendada nende suutlikkust, võimaldada neil kasutada kõiki olemasolevaid vahendeid ja tagada nende kaasamine otsustusprotsessidesse, tegeledes samal ajal vastastikuse vastutuse ja riskide jagamise küsimusega, kuna kohalike abiosutajate tugevdamine on oluline tegur, et vähendada tulevikus vajadust rahvusvahelise humanitaarabi järele; kutsub komisjoni üles tagama, et naiste võrdne osalemine ja nende mõjuvõimu suurendamine lõimitaks selgesõnaliselt kõikidesse uutesse mehhanismidesse, et tugevdada kohalike osalejate rolli humanitaartegevuses;
11. rõhutab, et COVID-19 pandeemia kontekstis aitab lokaliseerimine võtta tervishoiumeetmeid, mis on kohandatud arenguriikide kontekstiga, et vältida Euroopa kallutatust, eelkõige seoses piirangute ja ennetuskampaaniatega; nõuab, et humanitaartegevuse edasise lokaliseerimise kaudu seataks asjakohaselt kahtluse alla

Euroopa-keskne perspektiiv hädaolukordades;

12. rõhutab kliimamuutustest tulenevaid probleeme ning väljendab heameelt võetud kohustuste üle lõimida kliimamuutuste mõju ja keskkonnategurid veelgi enam humanitaartegevusse, tugevdada haavatavate piirkondade vastupanuvõimet kliimamuutustele ning suurendada haavatavate kogukondade vastupanuvõimet kliimamuutustele katastroofideks valmisoleku ja ennetavate meetmete kaudu, kasutades kolmekordse seose lähenemisviisi, mis hõlmab põlisrahvaid ja kohalikke kogukondi, pidades silmas katastroofidest mõjutatud elanikkonna, eelkõige ümberasustatud isikute ja vastuvõtivate kogukondade konkreetseid abi- ja kaitsevajadusi ning kliimamuutuste kahjulikku mõju; väljendab lisaks heameelt võetud kohustuse üle muuta ELi humanitaarabi keskkonnahoidlikumaks ja jälgida kliimaga seotud kulutusi; kutsub komisjoni üles tagama kliimamuutustega kohanemiseks ja katastroofiohu vähendamiseks vajalikud vahendid muu hulgas naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Globaalne Euroopa“ kaudu ning kiirendama Sendai kohustuste täitmist ELi välistegevuses;
13. tunneb heameelt ELi humanitaarabi õhusilla konkreetsete saavutuste üle ja idee üle luua Euroopa humanitaarabiüksus lünkade täitmiseks ELi humanitaarabi valdkonnas; nõuab, et liikmesriikide ja humanitaarpartneritega konsulteeritaks korrapäraselt kõigi uute komisjoni algatuste asjus, mis peaksid tuginema humanitaarabi andjate olemasolevale suutlikkusele ja ELi mehhanismidele, nagu elanikkonnakaitse mehhanism, mitte neid dubleerima;
14. rõhutab, et kuigi humanitaarabi eesmärk on lahendada kohesed, eluohtlikud olukorrad, põhjustavad kriise tegurid, mis nõuavad pikaajalisi lahendusi, kuna humanitaarkriisidele eelneb taustal olev ebakindlus; palub komisjonil ja Euroopa välisteenistusel võtta vastu teatis, milles töötatakse välja selge poliitika humanitaarabi, arengu ja rahu vahelise seose kohta, et täita lõhed üksikute poliitikavaldkondade vahel, tagades samal ajal humanitaarabi eripärase õigusliku olemuse ja põhimõtete austamise; rõhutab, et selline seosepõhine lähenemisviis peaks tugevdama vastupanuvõimet ja edendama kestlikke lahendusi, samas kui kestliku arengu eesmärged tuleks kasutada sellise lähenemisviisi raamistikuna, kuna kestliku arengu tegevuskava 2030 annab ainulaadse võimaluse tegeleda ebakindluse ja konfliktide algpõhjustega, tuginedes muu hulgas valitsusväliste organisatsioonide praktilistele kogemustele; nõuab, et EL ja liikmesriigid rakendaksid kiiresti seda seosepõhist lähenemisviisi, pöörates erilist tähelepanu ebakindlusega tegelemisele, konfliktide ennetamisele, näljaga võitlemisele, katastroofidest ja kliimamuutuste kahjulikust mõjust tingitud ümberasumise käsitlemisele, hariduse ja elatise võimaluste pakkumisele, varajase taastumise toetamisele, reageerimissuutlikkuse suurendamisele ning iseseisva toimetuleku ja vastupanuvõime suurendamisele; palub komisjonil avaldada hinnangu humanitaar- ja arenguabi lõimimise kasutuselevõtmise kohta kuues 2017. aastal kindlaks määratud katseriigis;
15. kutsub komisjoni üles hindama varasemaid kogemusi ja programme soolise võrdõiguslikkusega seotud küsimustes, kuna on üha suurem vajadus nendega tegeleda, arvestades naiste silmapaistvat rolli konfliktide ja katastroofide ohvritena; nõuab, et tulevasel humanitaartegevuses rakendataks soolise aspekti arvestamise konkreetsemaid elemente, sealhulgas kontekstipõhiseid sootundlikke analüüse, kaitstes samal ajal haavatavate rühmade, sealhulgas LGBTIQ+ kogukonna naiste, tütarlaste ja isikute

õigusi; toetab takistusteta juurdepääsu tagamist tasuta riiklikele tervishoiuteenustele ning jõupingutusi suremuse ja haigestumuse vähendamiseks, ning rõhutab vajadust tugevdada valmisolekut pandeemiateks ja epideemiateks;

16. nõuab, et EL ja selle liikmesriigid rakendaksid ja edendaksid Nanseni algatuse tegevuskava piiriüleste põgenike kaitsmiseks katastroofide ja kliimamuutuste kontekstis; rõhutab humanitaarabi, arengukoostöö, katastroofiohu vähendamise ja kliimamuutuste valdkonna osalejate vahelise koostöö tähtsust, et vähendada katastroofide ja kliimamuutuste kahjuliku mõju tõttu ümberasumise ohtu ning tegeleda abi- ja kaitsevajadustega;
17. nõuab, et erilist tähelepanu pöörataks toitumisele kui kõigi inimeste põhiõigusele, et tagada toiduga kindlustatus ja tugevdada toidusüsteemide vastupanuvõimet majandus-, kliima- ja inimestega seotud šokkidele; nõuab ELi toitumisalase tegevuskava läbivaatamist, et käsitleda kõiki alatoitluse vorme humanitaar- ja arenguabi kontekstis kooskõlas nõukogu 2018. aasta novembri järeldustega;
18. kordab komisjoni pühendumust ja jätkuvaid pingutusi edendada ELi humanitaarabi nähtavust ja teadlikkust ELi eri sidusrühmade, sealhulgas valitsusväliste organisatsioonide seas ning suurendada ELi nähtavust välistegevuses;
19. tunneb heameelt teate üle ELi esimese humanitaarfoorumi korraldamise kohta, mis toimub 2022. aasta jaanuaris; rõhutab, et foorum peaks olema kaasav, juurdepääsetav, kaasama humanitaarvaldkonna rakenduspartnereid, püüdma suurendada ELi humanitaarabi ja selle partnerite töö nähtavust, edendada strateegilist dialoogi ELi humanitaarpoliitika teemal, suurendama poliitilist toetust ja teadlikkust põhimõttelise ja vajadustel põhineva ELi humanitaarabi olemusest ning edendada komisjoni teatises osutatud põhimeetmete rakendamist;
20. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, Euroopa välisteenistusele ning liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele.

SELETUSKIRI

Humanitaarolukord maailmas on äärmiselt keeruline, kuna humanitaarkriiside tõttu kannatavate inimeste arv on järsult kasvanud ligikaudu 90 miljonilt 2015. aastal ligi 240 miljonini 2021. aastal. Enamik tegureid, mis on suurendanud vajadust humanitaarabi järele, on olnud teada juba aastaid – alates konfliktidest kuni kliimamuutuste mõju, keskkonnaseisundi halvenemise, maailma rahvastiku arvu kasvu ja ebaõnnestunud valitsemiseni. COVID-19 pandeemia puhang on ülemaailmset humanitaarkriisi aga veelgi süvendanud ja muutnud rahvusvahelise humanitaarabi andmise keerukamaks. See on toimunud murettekitava rahvusvahelise rahastamispuuduse taustal, olukorras, kus olemasolevad ressursid ei kasva nii kiiresti kui vajadus humanitaarabi järele.

Samal ajal on humanitaarabi andmine muutunud keerulisemaks ja ohtlikumaks, kuna põhilisi inimõigusi ja rahvusvahelist humanitaarõigust rikutakse murettekitavalt regulaarselt. Lisaprobleeme tekitab kriiside pikenemine („pikaajalised kriisid“) ja asjaolu, et paljud kriisid pälvivad ebapiisavat avalikku ja poliitilist tähelepanu („unustatud kriisid“).

Sellise stsenaariumi valguses peaksid EL ja selle liikmesriigid, kes on üheskoos maailma suurim humanitaarabi andja, mängima juhtivat rolli nendele probleemidele rahvusvaheliste lahenduste leidmise eest seismisel. Põhimõttepärane humanitaarabi on ELi välistegevuse põhisammas, mille raamid on selgelt aluslepingud ja Euroopa konsensus humanitaarabi valdkonnas, ning samuti oluline osa ELi suutlikkusest oma väärtusi maailmas levitada. Sellest tulenevalt avaldas Euroopa Komisjon 2021. aasta märtsis teatise „ELi humanitaartegevus: uued väljakutsed, samad põhimõtted“.

Teatises kirjeldatakse, kuidas EL ja selle liikmesriigid koostöös oma erinevate humanitaarabi partnerite ja teiste rahastajatega saaks sellele probleemile lahenduse leida. Selles pakutakse välja mitmeid algatusi, mis on jaotatud kahte põhivaldkonda: „Kasvavate vajaduste rahuldamine, rahastamispuudujäägi vähendamine“ ja „Humanitaarabi andmist soodustav keskkond“. Neis kahes laias valdkonnas määratakse kindlaks konkreetset eesmärgid ja pakutakse välja peamised tegevused erinevate eesmärkide saavutamiseks. 2021. aasta teatis kujutab endast seega humanitaarvaldkonna keerulise tausta ja meetmete, mille abil EL saaks tugevdada oma jõupingutusi ja hoida juhtpositsiooni ülemaailmses humanitaarkogukonnas, laiaulatuslikku kaardistamist.

Käesoleva algatusraporti eesmärk on anda Euroopa Parlamendi vastus teatisele, andes poliitilise suunise selle kohta, kuidas teatise eesmäärke reaalsuseks muuta. Raporti eesmärk on anda poliitilisi soovitusi ELi üldise (nii komisjon kui ka tema liikmesriigid) humanitaartegevuse kohta, mitte arutada konkreetseid humanitaarkriise, millele parlament pöörab asjakohastes tegevustes, sealhulgas arvamuste vahetamisest täiskogul vastu võetud resolutsioonideni, jätkuvalt erilist tähelepanu.

Lisaks esitatakse raportiga õigel ajal vastus komisjoni teatisele ja nõukogu 2021. aasta mai selleteemalistele järeldustele. See võimaldab parlamendil seada oma strateegilised prioriteedid ja koostada poliitilised soovitusid ELi humanitaarabi kohta enne esimest ELi humanitaarfoorumit, mis toimub 2022. aasta jaanuaris.

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA VASTUTAVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	9.11.2021
Lõpphääletuse tulemus	+: 20 -: 2 0: 2
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Anna-Michelle Asimakopoulou, Dominique Bilde, Catherine Chabaud, Antoni Comín i Oliveres, Gianna Gancia, Charles Goerens, Mónica Silvana González, Pierrette Herzberger-Fofana, Rasa Juknevičienė, Beata Kempa, Pierfrancesco Majorino, Norbert Neuser, Janina Ochojska, Christian Sagartz, Marc Tarabella, Tomas Tobé, Chrysoula Zacharopoulou, Bernhard Zimniok
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Barry Andrews, Frances Fitzgerald, Marlene Mortler, Maria Noichl, María Soraya Rodríguez Ramos, Caroline Roose

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS VASTUTAVAS KOMISJONIS

20	+
NI	Antoni Comín i Oliveres
PPE	Anna-Michelle Asimakopoulou, Frances Fitzgerald, Rasa Juknevičienė, Marlene Mortler, Janina Ochojska, Christian Sagartz, Tomas Tobé
RENEW	Barry Andrews, Catherine Chabaud, Charles Goerens, María Soraya Rodríguez Ramos
S&D	Mónica Silvana González, Pierfrancesco Majorino, Norbert Neuser, Maria Noichl, Marc Tarabella
THE LEFT	Miguel Urbán Crespo
VERTS/ALE	Pierrette Herzberger-Fofana, Caroline Roose

2	-
ID	Dominique Bilde, Bernhard Zimniok

2	0
ECR	Beata Kempa
ID	Gianna Gancia

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu